

Analiză preliminară cu privire la chestionarul completat de judecători vizând problemele de actualitate din sistemul judiciar

Aspecte prealabile

Chestionarul a inclus un număr de 20 de întrebări, dintre care 17 au permis răspunsuri care pot fi centralizate automat, în timp ce pentru 3 întrebări au permis răspunsuri deschise (text liber).

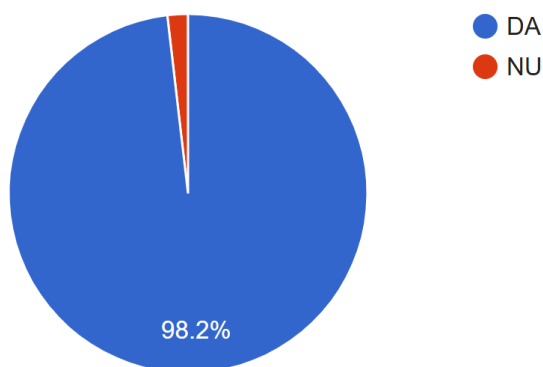
Totodată, nu a fost obligatorie completarea tuturor răspunsurilor având în vedere că unele ipoteze nu erau aplicabile tuturor judecătorilor, în raport de specializarea acestora sau de situațiile punctuale care făceau obiectul întrebărilor.

Detaliile privind metodologia chestionarului completat se regăsesc la următorul link: <https://go.csm1909.ro/metodologie-chestionar-judecatori>.

Datele prezentate sunt preliminare, fiind rezultatul unei prime centralizări și al unei analize de ansamblu realizate pe baza parcurgerii integrale a celor trei zone de răspunsuri libere. Într-o etapă ulterioară, se va realiza o analiză de detaliu și o clasificare extinsă, care să țină seama de toate nuanțele și particularitățile aspectelor semnalate în cadrul răspunsurilor la întrebările deschise.

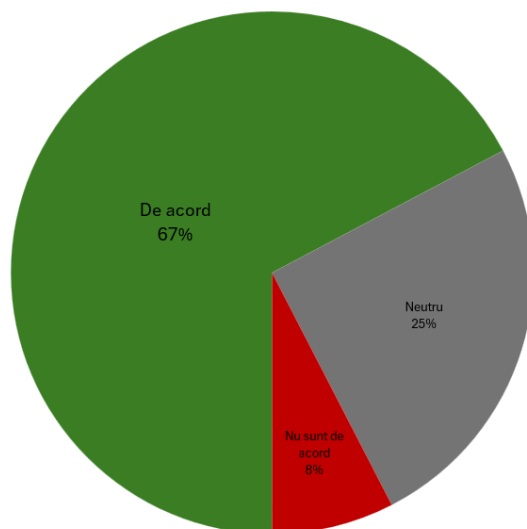
Percepția publică și reacțiile instituționale privind justiția

În ceea ce privește aspectele referitoare la percepția publică și reacțiile instituționale privind justiția, 98,2% dintre judecători au răspuns că au resimțit în ultimul an o campanie publică împotriva justiției.

Răspunsuri la întrebarea „Ați resimțit în ultimul an o campanie publică împotriva justiției?”

În ceea ce privește reacțiile publice ale CSM la campania publică desfășurată 67% dintre respondenți au indicat acordul față de aceste reacții, 25% au exprimat o poziție neutră, iar 8% au arătat că nu sunt de acord.

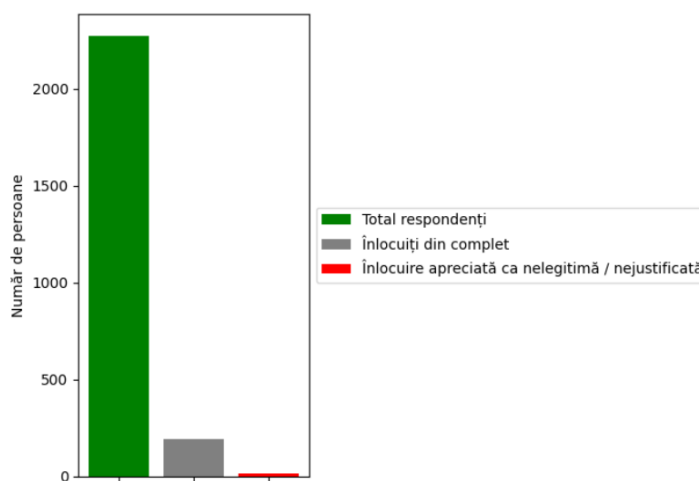
Răspunsuri la întrebarea „Sunteți de acord cu reacțiile publice ale CSM?”

Datele indică faptul că reacțiile publice ale CSM au beneficiat de un nivel ridicat de susținere în rândul judecătorilor, dezacordul fiind unul foarte redus raportat la numărul de respondenți.

Judecătorii au resimțit campania publică împotriva justiției desfășurată în ultimul an.

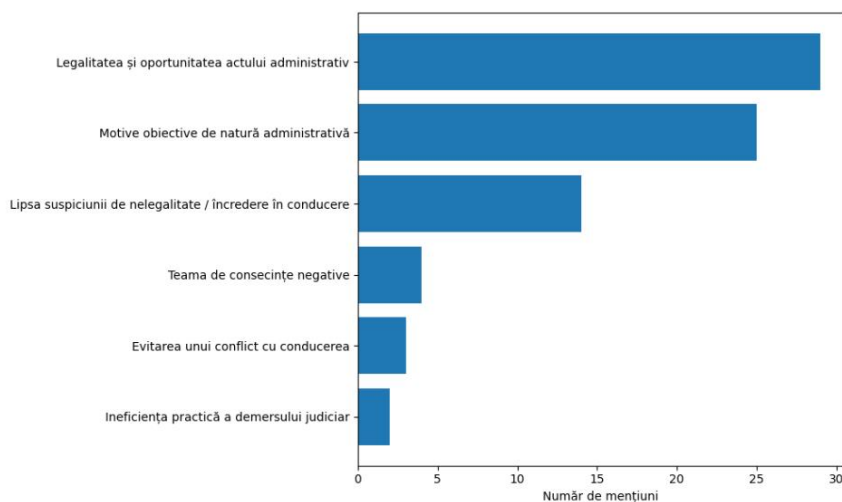
Judecătorii susțin reacțiile publice ale CSM la campania desfășurată.

În capitolul destinat problemelor vizând continuitatea completului, 8,4% dintre respondenți (192) au arătat că au fost înlocuiți din complet, în timp ce 91,6% (2081) nu au fost înlocuiți.

Dintre cei care au fost înlocuiți, 139 judecători au arătat că măsura a fost dispusă cu acordul acestora, în timp ce alți 31 judecători au arătat au fost înlocuiți fără acordul acestora. Un număr de 169 judecători au arătat că motivele invocate pentru măsură au fost legitime/justificate, în timp ce 16 au apreciat în sens contrar. Un singur respondent a apreciat că schimbarea a fost realizată cu scopul de a conduce la intervenirea prescripției răspunderii penale, în timp ce 159 judecători au răspuns în sens contrar. Totodată, 3 judecători au arătat că au atacat actul administrativ în instanță, în timp ce 71 de judecători au arătat că nu au formulat o astfel de acțiune.

Motivele invocate pentru necontestarea actului administrativ în instanță pot fi grupate în următoarele categorii:

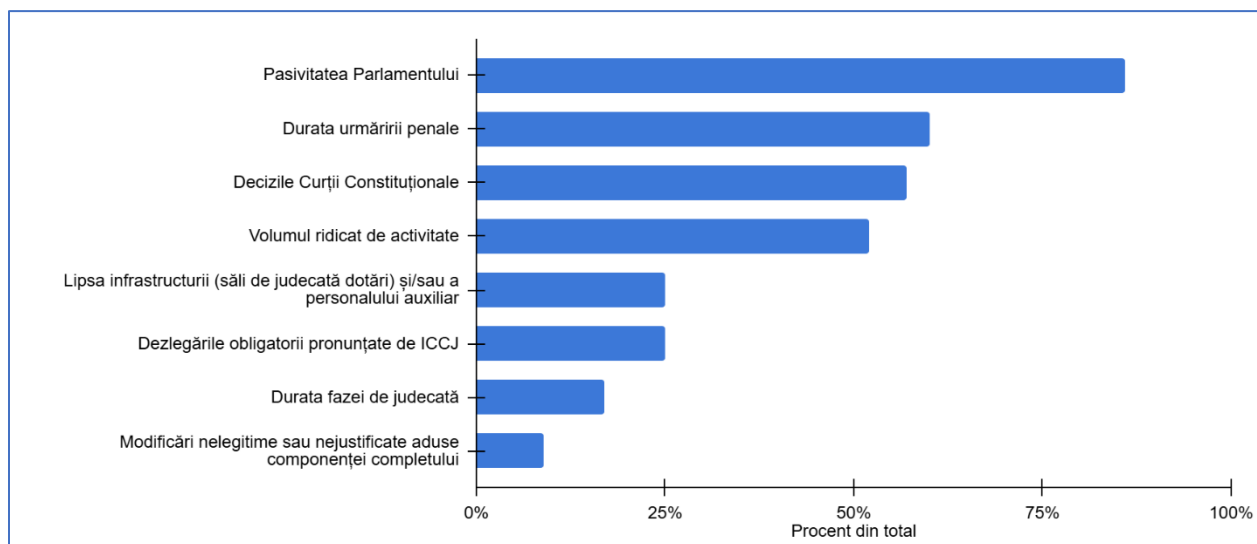
Înlocuirea judecătorilor din completuri se realizează doar în caz de necesitate și are un caracter legitim.

Se poate concluziona, aşadar, că, deşi completurile de judecată au un caracter dinamic, existând numeroase situaţii în care judecătorii au fost înlocuiţi în complet ca urmare a unor motive obiective sau a unor raţiuni ce ţin de specializarea judecătorilor, cazurile în care aceste demersuri au fost criticate sub aspectul legalităţii sau oportunităţii sunt izolate, chiar punctuale, neputând fi generalizate sau calificate drept o problemă de natură sistemică.

Percepţia cu privire la prescripţia răspunderii penale

În capitolul referitor la **aprecierea cu privire la cauzele care au contribuit la intervenirea prescripţiei răspunderii penale**¹, respondenţii au putut evalua mai multe posibile cauze acordând 5 posibile calificative: 1 – nu este cazul; 2 – impact redus; 3 – impact mediu; 4 – impact ridicat; 5 – impact foarte ridicat.

Analizând datele completate, rezultă că judecătorii au perceput ca având un impact ridicat sau foarte ridicat (calificativele 4 şi 5) în special următoarele cauze ale intervenirii prescripţiei răspunderii penale:

Prescripţia răspunderii penale nu poate fi imputată judecătorilor, ci în primul rând pasivităţii legislativului.

Aşadar, percepţia judecătorilor este că principala cauză care a condus la aceste situaţii în care se constată **intervenită prescripţia răspunderii penale** este **pasivitatea Parlamentului**. În acelaşi timp, constituie cauze semnificative **durata urmăririi penale** şi **deciziile pronunţate de către Curtea Constituţională**. Judecătorii au perceput ca fiind pe ultimul loc motivul referitor la modificările nelegitime

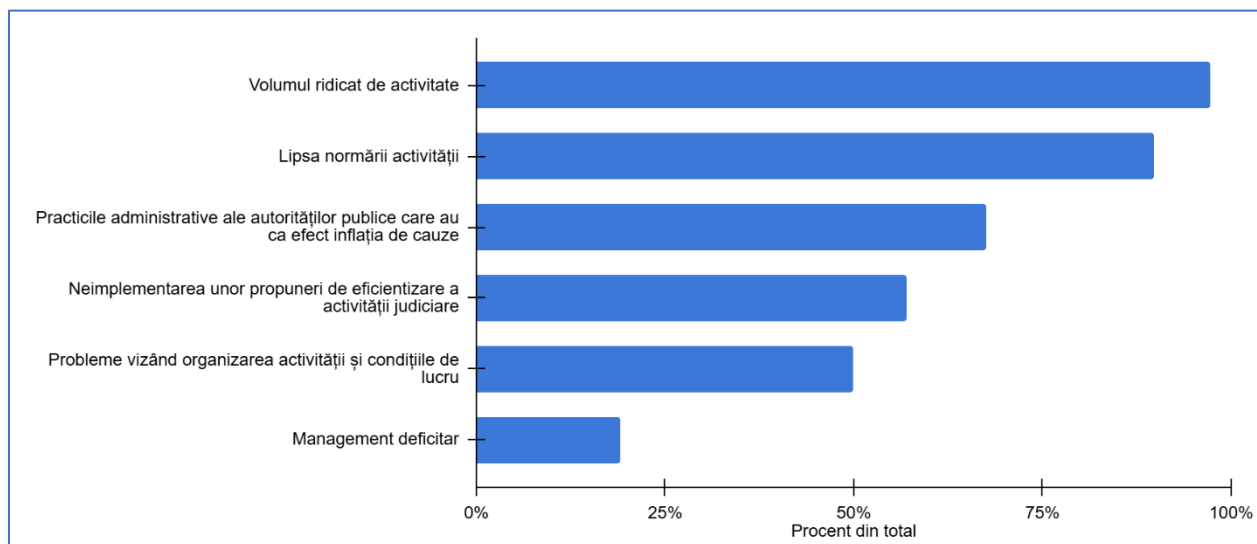
¹ Această secţiune a fost completată de 2166 judecători.

sau nejustificate aduse componentei completului, aspect care întărește concluzia privind generalizarea și formarea unei percepții greșite în rândul publicului, percepție ce are ca efect decredibilizarea justiției.

Probleme ale sistemului de justiție

În același chestionar au fost evaluate de către judecători probleme ale sistemului de justiție, putându-se acorda calificative de la 1 la 5 (1 – impact foarte redus; 5 – impact foarte ridicat).

Probleme referitoare la organizarea activității și volumul de muncă²

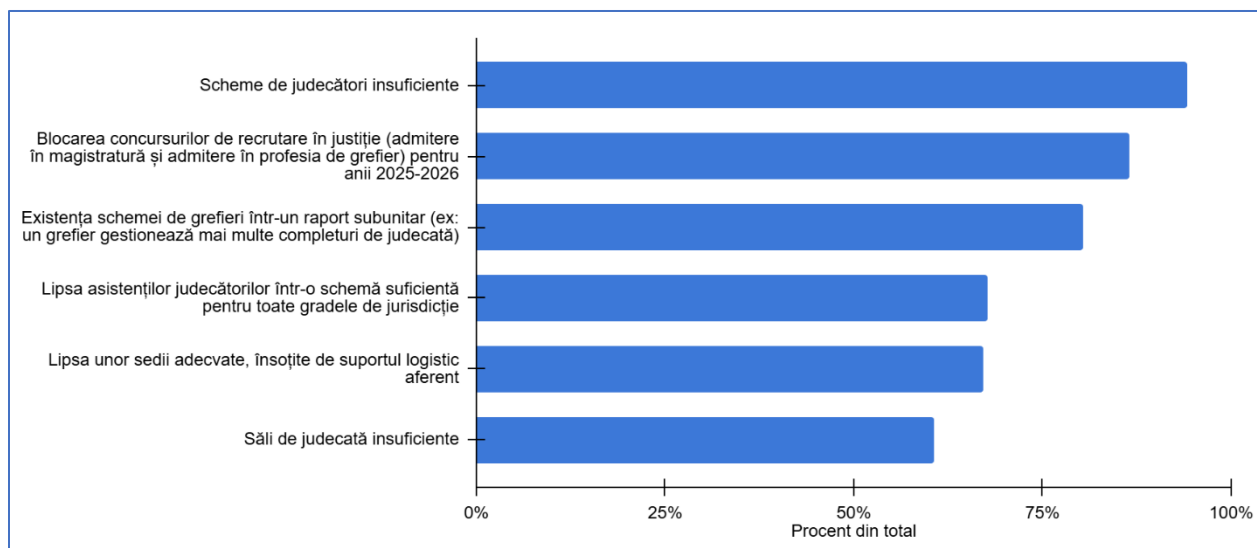
Într-o proporție covârșitoare **judecătorii au apreciat că volumul ridicat de activitate și lipsa normării activității reprezintă probleme reale ce afectează în mod direct actul de justiție.**

Volumul de activitate este principala problemă sistemică pe care o resimt judecătorii.

De asemenea, peste 50% dintre judecători apreciază că **practicile administrative ale autorităților publice care au ca efect inflația de cauze** (ex: nerespectarea de către casele de pensii a dezlegărilor obligatorii pronunțate în recursuri în interesul legii) și **neimplementarea unor propuneri de eficientizare a activității judiciare** (ex: propunere CSM-UNEJ privind dosar exclusiv electronic pentru cererile având ca obiect încuviințarea executării silite) reprezintă alte două probleme care afectează activitatea instanțelor.

² Această secțiune a fost completată de 2273 judecători.

Probleme referitoare la resursele umane si infrastructura³

Într-o proporție covârșitoare, judecătorii semnalează faptul că schemele de judecatori și de grefieri insuficiente afectează activitatea instanțelor, dat fiind numărul ridicat de cauze.

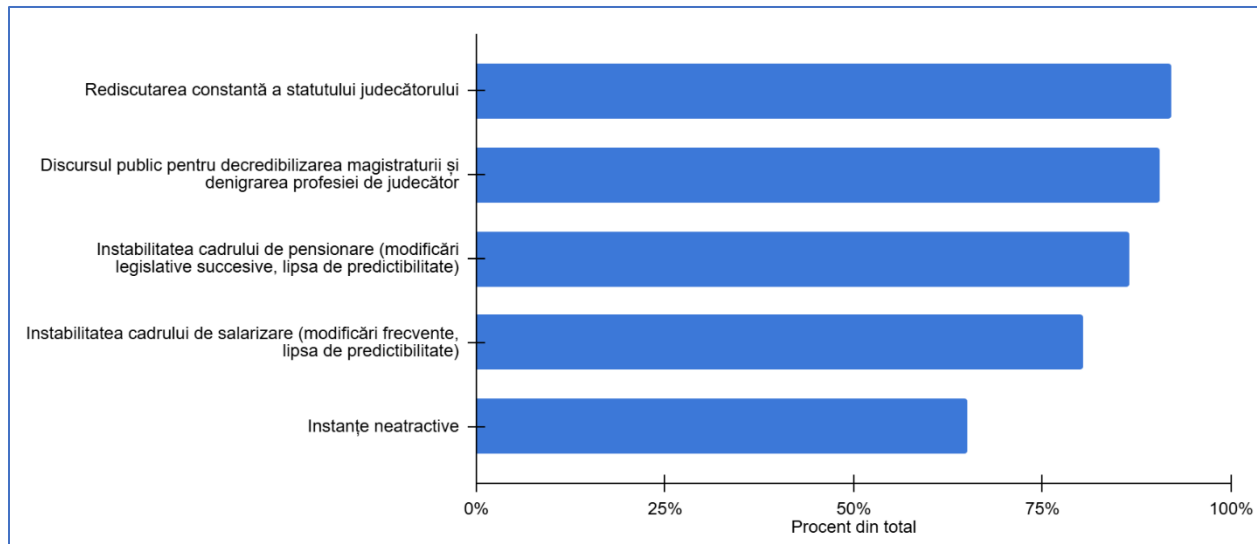
Numărul insuficient de judecatori și grefieri contribuie la afectarea sistemică a activității de judecată.

În egală măsură, direct corelată cu problema anterior menționată, **blocarea concursurilor de recrutare în justiție (admiterea în magistratură și admiterea în profesia de grefier) pentru anii 2025–2026** reprezintă o **problemă suplimentară, care agravează semnificativ situația existentă.**

Mai departe, lipsa asistenților judecătorilor într-o schemă suficientă pentru toate gradele de jurisdicție, lipsa unor sedii adecvate, însoțite de suportul logistic aferent, și săli de judecată insuficiente reprezintă alte neajunsuri constatate de peste 60% dintre judecatori.

³ Această secțiune a fost completată de 2273 judecatori.

Aspecte ce afectează climatul organizațional și atractivitatea profesiei⁴

Se poate observa că rediscutarea constantă a statutului judecătorului și discursul public pentru decredibilizarea magistraturii și denigrarea profesiei de judecător reprezintă motive reale ce afectează climatul organizațional și scade atractivitatea profesiei.

Problemele sistemice ale justiției se vor agrava în condițiile afectării statutului judecătorului.

S-a constatat deja o scădere constantă a atractivității profesiei de judecător, aspect reflectat în statisticile anuale aferente concursurilor de admitere la Institutul Național al Magistraturii. Pe termen lung, această tendință riscă să afecteze calitatea actului de justiție, în condițiile în care absolvenții cu rezultate de vârf ai facultăților de drept se orientează către alte cariere juridice.

⁴ Această secțiune a fost completată de 2273 judecători.

Contribuții libere ale judecătorilor

Mai departe, 1808 judecători au completat în câmpul liber *Indicați, dacă este posibil, până la trei probleme reale ale sistemului judiciar care sunt insuficient abordate*, ordonate în funcție de importanță.

